

Szkolenie przez Internet

Janusz Lenkiewicz

Czym jest e-learning? Czy nauczanie stacjonarne jest skuteczniejsze od edukacji przez sieć? Dla kogo jest przeznaczona nowa metoda szkolenia?

Wyobraźmy sobie szkolenie: nie ma nauczyciela, przed nami jest jedynie ekran komputera. Włączamy komputer, otwieramy stronę internetową. Logujemy się wpisując login i hasło. Widzimy kursy które musimy przejść, żeby osiągnąć określony stopień specjalizacji.

Wirtualny nauczyciel

Wykładowcy, którzy przygotowali kurs są najlepszymi specjalistami w danej dziedzinie, mieszkającymi w różnych częściach świata. Nie ma ich przed nami. Jest komputer, który pokazuje, w jakim terminie jakie materiały musimy przeczytać, ściągamy i drukujemy materiały, oglądamy rysunki, symulacje zjawisk, prezentacje. Komputer głosem lektora czyta treści oglądane na ekranie. Wirtualny nauczyciel zadaje nam pytania. Otrzymujemy zadanie do wykonania w określonym czasie. Zadanie mamy wykonać wspólnie z podobnymi do nas specjalistami w danej branży, jest nas niewielu na świecie. Jesteśmy rozrzućeni w różnych częściach świata. Ze względu na odległość oraz nasze obowiązki nigdy nie moglibyśmy się spotkać na szkoleniu w jednym miejscu. Teraz jednak nasz wirtualny nauczyciel postawił nam wspólne zadanie do wykonania. Musimy je omówić, korzystając z czatu, możemy więc swobodnie dyskutować, widzimy się dzięki kamerom internetowym. Po każdym etapie pracy nad wspólnym projektem mamy wspólną dyskusję z wykładowcą, wszystko przez internet.

Jeszcze do niedawna opis ten mógłby być jedynie literacką fantazją z książek Juliusza Verne'a.

Teraz jest rzeczywistością dostępną dla prawie każdego. Nadeszły czasy, w których uniwersytety zastanawiają się jak, korzystając z internetu, z narzędzi informatycznych przeniesionych w rzeczywistość wirtualną e-learningu, prowadzi eksperymenty dla

studentów z zakresu na przykład fizyki czy mechaniki. Już dzisiaj studenci, używając wirtualnych symulatorów, mogą prowadzić eksperymenty i obliczenia do niedawna możliwe do zrealizowania jedynie w doskonale wyposażonych laboratoriach.

Fenomen e-learningu

Żeby nie wypaść z rynku pracy trzeba dbać o ciągłe podnoszenie swoich kwalifikacji. Kiedy jednak znaleźć na to czas? W przypadku szkoleń e-learningowych, kiedy tylko chcemy. Nie ma tu sztywno określonego terminu szkolenia. Zainteresowany sam ustala częstotliwość i miejsce nauki. Niezależnie od tego, czy jesteśmy w pracy czy w domu, wystarczy tylko komputer i połączenie z internetem. E-learning bowiem to szkolenia elektroniczne, dostępne za pomocą komputera i sieci internet lub poprzez firmową sieć wewnętrzną. Do przenoszenia treści edukacyjnych wykorzystywane są również CD-ROM-y. Szkolenia e-learningowe zawierają dane, informacje oraz materiały interaktywne przeznaczone do samodzielnej nauki, zadania do samodzielnego wykonania oraz testy, pozwalające sprawdzić nabyte umiejętności. Pomimo braku kontaktu oko w oko z wykładowcą, kursanci mają stały dostęp do niego dzięki sieci i dzięki takim narzędziom jak forum dyskusyjne oraz czat. Tak, jak to opisano w przykładzie rozpoczynającym artykuł.

Rodzaje szkoleń

Szkolenia e-learningowe mogą się odbywać w dwóch trybach: synchronicznym i asynchronicznym. **Pierwszy, nazywany „trybem czasu rzeczywistego”,** pozwala wykładowcy oraz kursantom na swobodną komunikację, tak jak podczas tradycyjnych zajęć. Uczący się poprzez przeglądarkę internetową mają dostęp do wirtualnej tablicy i czatu. Między uczestnikami kursu i wykładowcą istnieje możliwość komunikacji głosowej przez sieć za pomocą technologii Voice over IP, a także - w bardziej zaawansowanych rozwiązaniach - możliwość przeprowadzenia videokonferencji. Wykłady w trybie synchronicznym odbywają się pod całkowitą kontrolą prowadzącego i przypominają klasyczne zajęcia szkoleniowe. Główną zaletą tego trybu jest prawie bezpośredni kontakt z nauczycielem. Za główną wadę uważa się konieczność pracy prowadzącego i uczniów w tym samym czasie. Utrudnia to kształcenie osób pracujących zawodowo w różnych godzinach.

Drugą możliwością nauczania przez internet są kursy prowadzone w **trybie asynchronicznym**. Kontakty między uczniami i nauczycielem nie odbywają się w czasie rzeczywistym. Poprzez przeglądarkę internetową uczący się ma dostęp do materiałów poszczególnych kursów. Po zalogowaniu się widzi, jakie kursy są dla niego dostępne. Wybiera kurs i uczy się w dogodnym dla siebie czasie. Otrzymuje informację o swoich postępach w nauce oraz może zdawać testy sprawdzające. Ze względu na brak możliwości kontaktu w czasie rzeczywistym całej grupy uczących się zarówno z wykładowcą, jak i pomiędzy sobą, systemy asynchroniczne zawierają obsługę poczty elektronicznej, forum dyskusyjnego oraz czatu. Główną zaletą nauczania w tym trybie jest niezależność czasowa uczestników kursu. Kursant sam określa swoje tempo nauki. Brak bezpośredniego kontaktu z prowadzącym może być pewnym utrudnieniem, ale przecież nic nie stoi na przeszkodzie, aby wysłać nauczycielowi e-maila, konsultować się z nim na czacie lub kontaktować się z innymi uczestnikami kursu.

Funkcje programu, który obsługuje szkolenia elektroniczne, pozwalają wykładowcy monitorować postępy uczestników kursu oraz dają możliwość oceniania wyników i sprawdzania poziom umiejętności zdobytych w czasie szkolenia. System LMS (Learning Management System) pozwala na bieżąco monitorować, ile czasu uczestnik kursu spędził na nauce, z jakim powodzeniem zdaje testy internetowe oraz jaką partię materiału przerobił.

Dobre i złe strony nowej metody

Firmę, która chce przeszkolić swoich pracowników, interesują przede wszystkim skuteczność kursu oraz koszty. Zorganizowanie szkolenia e-learningowego jest znacznie droższe, jeśli mamy do przeszkolenia niewielką liczbę osób. Inaczej wygląda sytuacja wszędzie tam gdzie w grę wchodzi przeszkolenie dużej liczby osób. Wykorzystując technologie e-learningu, możemy do nich dotrzeć w znacznie krótkim czasie, przekazać im treść szkolenia, a także sprawdzić, czy wiedza została opanowana. Może to być na przykład przeszkolenie dużej liczby osób z zakresu zmian w przepisach prawa, czy zapoznanie ich z nową instrukcją lub regulaminem. W takich przypadkach okazuje się, że szkolenie e-learningowe jest znacznie tańsze od tradycyjnego, z którym wiążą się dodatkowe koszty dojazdów, wyżywienia, noclegów, zastępstw w miejscu pracy i wynajmu sal szkoleniowych.

Cechą, która w istotny sposób wpływa na sukces e-learningu jest tworzenie przewagi nad konkurencją poprzez szybsze przyswajanie najnowszej wiedzy i umiejętność zastosowania jej w praktyce oraz **elastyczność nauczania**. Nauka na szkoleniu e-learningowym odbywa się w pracy, w czasie najmniejszego obciążenia oraz w dni wolne od pracy. Coraz częściej mamy do czynienia z łączeniem pracy i nauki. Nauczanie oparte na technologii informatycznej staje się procesem, który funkcjonuje obok innych zadań realizowanych w firmie, nie zakłócając jej normalnego rytmu. Pracownik może sięgać po wiedzę w dogodnym dla siebie czasie i po treści, które są mu w danej chwili potrzebne do realizacji zadań. Podczas nauki pracownik może pytać wykładowcę na forum dyskusyjnym lub poprzez e-mail o rozwiązanie konkretnych problemów, jakie spotyka w pracy. Umożliwia to stosowanie zdobytej wiedzy w kontekście problemów, jakie spotykane są w danym banku. Na szkoleniu e-learningowym każdy kursant ma równe szanse, żeby zadać pytanie, spytać o rozwiązanie konkretnego problemu.

W e-learningu zgromadzone treści tworzą pewnego rodzaju bazę wiedzy, do której można sięgać wielokrotnie, i która może być na bieżąco aktualizowana.

E-learning dobry na wszystko?

Czy każde szkolenie można odbyć w trybie nauki przez internet? Szkolenia elektroniczne idealnie nadają się do nauki umiejętności z zakresu analizy finansowej, rachunkowości, przekazywania wiedzy na tematy związane ze zmianą przepisów prawnych. W nauce umiejętności miękkich, związanych z relacjami interpersonalnymi, jak obsługa klienta, czy negocjacje, szkolenia e-learningowe uzupełnione muszą być o ćwiczenia stacjonarne, gdzie jest bezpośredni kontakt z trenerem, i gdzie uczestnicy szkolenia mogą przećwiczyć „na żywo” sytuacje kontaktu z klientem oraz obserwować zachowania innych kursantów, ucząc się nawzajem od siebie. Trudno też stosować szkolenia wszędzie tam, gdzie zespoły pracownicze dopiero uczą się współpracy ze sobą, na przykład w tworzącej się grupie handlowców. Budowa zespołu wymaga szkolenia, w którym zaistnieją sytuacje współpracy w grupie.

Nie lękajcie się!

Pracownicy firm używający komputera do podstawowych czynności, którzy nie czują się za pan brat z komputerami, nie powinni się obawiać szkoleń e-learningowych.

Formuła tych szkoleń nie wymaga bowiem dużego doświadczenia. Żeby rozpocząć naukę wystarczy poruszać się zgodnie z widocznymi na ekranie wskazówkami. Wskazana jest również znajomość narzędzi, które umożliwiają kontakt zarówno z wykładowcą, jak i uczestników szkolenia pomiędzy sobą, takich jak poczta e-mailowa, forum dyskusyjne, czat.

Pewną trudnością może być przełamanie bariery psychologicznej, związanej z częściowym przejściem roli nauczyciela przez komputer. Jednak obiektywna ocena możliwości szkoleń elektronicznych pozwala dostrzec zalety tego typu rozwiązań oraz zaufać tej metodzie nauki.

Szkolenia e-learningowe zdobywają stopniowo swoje miejsce w systemie nauki. Programy e-learningowe uzupełniają tradycyjne uczenie się. Stają się one również podstawowym sposobem nauki - student może zdobyć dyplom ucząc się w wirtualnej uczelni.

Szybki postęp i konkurencja na rynku pracy wymuszają będą zapewnienie przez każdą firmę dostępu do internetu oraz organizowanie tego typu szkoleń. E-learning, temat modny i kontrowersyjny, pomału staje się elementem tworzącym nową rzeczywistość w biznesie.

Janusz Lenkiewicz

Przykładowe, bezpłatne szkolenia e-learningowe:

<http://www.nbportal.pl/>

<http://elearning.hrk.pl>

<http://www.ekursy.pl>

<http://akademia1.biznespartner.pl/>

<http://akademia2.biznespartner.pl/>

<http://eaz.e-akademia.pl/>